

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 7100 від 23.02.2022
Народні депутати України
Р. Стефанчук та інші

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України»

У проекті шляхом внесення змін до Бюджетного кодексу України (далі – БК) пропонується «у зв'язку з посиленням збройної агресії Російської Федерації проти України, визнанням самопроголошених утворень на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей України та з метою забезпечення здійснення видатків на національну безпеку і оборону, установити, що у 2022 році»:

не застосовуються: абз. 3 ч. 2 ст. 4; ст. 23 щодо обов'язковості погодження з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету рішення Кабінету Міністрів України про перерозподіл видатків бюджету і надання кредитів з бюджету; ч. 3 ст. 24; ч. 3 ст. 27; ч. 1 ст. 52; ч. 2 ст. 54; ст. 55 БК;

надати право Кабінету Міністрів України приймати рішення:

- за погодженням з Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України щодо скорочення видатків і кредитування державного бюджету та їх спрямування до резервного фонду державного бюджету з метою використання на потреби Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних та інших державних органів, залучених до виконання завдань щодо відсічі збройної агресії, забезпечення недоторканності державного кордону та захисту держави;

- щодо порядку застосування і розмірів державних соціальних стандартів та гарантій, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевих бюджетів та фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування;

міжбюджетні відносини регулюються відповідно до закону про Державний бюджет України на відповідний період на засадах, що забезпечують виконання

органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування покладених на них завдань і функцій у такий період;

виконання повноважень органами Казначейства України на відповідній території України може здійснюватися в особливому режимі у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Проект, згідно з пояснювальною запискою до нього, «покликаний гарантувати, що в умовах загострення військової загрози держава максимально та оперативно використовує всі можливості для забезпечення здійснення видатків на національну безпеку і оборону» (п. 2).

Головне управління, розглянувши проект у надзвичайно стислий термін та поділяючи стурбованість суб'єктів права законодавчої ініціативи щодо необхідності оперативного вирішення нагальних питань, пов'язаних з фінансуванням видатків на національну безпеку та оборону, разом із тим вважає за доцільне зауважити таке.

1. У проекті пропонується фактично ті ж самі особливості регулювання бюджетних відносин, які, згідно з п. 22 розділу VI БК, можуть запроваджуватись у період воєнного стану, застосовувати у 2022 році і «у зв'язку з посиленням збройної агресії Російської Федерації проти України, визнанням самопроголошених утворень на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей України та з метою забезпечення здійснення видатків на національну безпеку і оборону». За пропонованого підходу, враховуючи, що в даному випадку не йдеться про запровадження воєнного стану, зокрема, надходження та витрати Державного бюджету України визначатимуться не законом про Державний бюджет України, а Кабінетом Міністрів України самостійно або ж за погодженням з Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України. Натомість, згідно з вимогами Конституції України, затвердження Державного бюджету України та внесення змін до нього, контроль за виконанням Державного бюджету України, прийняття рішення щодо звіту про його виконання належать до повноважень Верховної Ради України (п. 4 ч.1 ст. 85); виключно законом про Державний бюджет України визначаються будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування цих видатків (ч. 2 ст. 95).

До того ж, зауважимо, що в умовах воєнного стану «Кабінет Міністрів України може приймати рішення: за погодженням з Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України щодо скорочення видатків і

кредитування державного бюджету та їх спрямування до резервного фонду державного бюджету з метою використання на потреби Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних та інших державних органів, залучених до виконання завдань щодо відсічі збройної агресії, забезпечення недоторканності державного кордону та захисту держави (до початку роботи Верховної Ради України)» (абз. 2 пп. 2 п. 22 розділу VI БК).

2. В абз. 1 нового п. 22¹ розділу VI БК доречно зазначити суб'єкта, яким визнано самопроголошені утворення на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей України.

3. У пп. 4 нового п. 22¹ розділу VI БК пропонується встановити, що «виконання повноважень органами Казначейства України на відповідній території України може здійснюватися в особливому режимі у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України».

Зауважимо, що вказана норма повністю перенесена з п. 22 розділу VI БК, у якому вона є логічною, оскільки прив'язана до воєнного стану, у зв'язку з чим цілком зрозуміло, про які «відповідні території» (а саме, про території, на яких запроваджено воєнний стан) йдеться.

У даному ж випадку особливий режим здійснення повноважень органами Казначейства України запроваджується «у зв'язку з посиленням збройної агресії Російської Федерації проти України, визнанням самопроголошених утворень на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей України та з метою забезпечення здійснення видатків на національну безпеку і оборону», з чого неможливо встановити, на якій саме «відповідній території» може запроваджуватися такий особливий режим.

4. Згідно з абз. 3 пп. 2 нового п. 22¹ розділу VI БК «Кабінет Міністрів України може приймати рішення: ... щодо порядку застосування і розмірів державних соціальних стандартів та гарантій, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевих бюджетів та фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування». Звертаємо увагу на те, що окремі обмеження прав і свобод, причому із зазначенням строку дії цих обмежень, можуть встановлюватися лише в умовах воєнного або надзвичайного стану (ст. 64 Конституції України).

5. Не зовсім логічним, у контексті того, що пропоновані обмеження пропонується встановити, серед іншого, «з метою забезпечення здійснення видатків на національну безпеку і оборону» (абз. 1 нового п. 22¹ розділу VI БК), а також надання Кабінету Міністрів України права приймати рішення «за

погодженням з Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України щодо скорочення видатків і кредитування державного бюджету та їх спрямування до резервного фонду державного бюджету з метою використання на потреби Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних та інших державних органів, залучених до виконання завдань щодо відсічі збройної агресії, забезпечення недоторканності державного кордону та захисту держави» (абз. 2 пп. 2 нового п. 22¹ розділу VI БК), виглядає припис абз. 8 пп. 1 нового п. 22¹ розділу VI БК, згідно з яким «не застосовуються такі норми цього Кодексу: ... стаття 55», яка визначає захищені видатки бюджету, зокрема, у частині видатків на «заходи, пов'язані з обороноздатністю держави, що здійснюються за рахунок коштів резервного фонду державного бюджету».

6. У назві проекту не визначений його предмет.

7. Зауважимо, що відповідно до вимог законодавчої техніки перехідні положення не можуть міститися в законопроектах про внесення змін до інших законів.

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: Є. Гришко

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Тихонюк Світлана Андріївна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000D5283300BA9D9A00
Дійсний до: 22.10.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 16/03-2022/52297 від 23.02.2022

846733